Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Braşovu, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannaberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mesei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţul inserţiunilorŭ: o seriă garmondu pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta" iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate
Pe unu anu 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovu:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unu anu 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unu anu 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unu esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtu abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntu a se plăti înainte.

Nr. 129. Braşovŭ, Vinerĭ 9 (21) Iunie 1889.

Braşovŭ, 8 Iunie

Peste câteva ḑile se împlinescŭ cincĭ sute de anĭ dela prima bătălia dela Kossovo (Câmpulŭ Mierlei) ce se afla în centrulŭ vechei Serbii, astăḑĭ o simplă provinciă turcescă, învecinată cu regatulŭ Serbiei.

Scimŭ, că în acésta bătăliă Turcii au înfrântŭ puterea vechei Serbii şi că de atuncĭ s'au deschisŭ porţile invasiunei Musulmanilorŭ în inima Europeĭ, carĭ mai târḑiu au cuplesitŭ totă Ungaria, domnindŭ acolo o sută cinciḑecĭ de anĭ, şi au asediatŭ de două orĭ Viena, făcêndŭ sĕ tremure tóte popórele creştine.

Serbii au luptatŭ la Kossovo sub Ţarulŭ lorŭ Lazar cu mare eroismŭ, şi la începutŭ rĕuşiră a nimici aripa dréptă a Turcilorŭ, aşa că succesulŭ acesta fù mai târḑiu sêrbătoritŭ în Parisŭ printr'unŭ serviciu divinŭ. Dér în cele din urmă bătălia dela Kossovo se desfăşură nefavorabilŭ pentru „pre creştinulŭ" Ţarŭ Lazarŭ, care a şi peritŭ într'însa, cum a perit şi Sultanulŭ Muradŭ I., şi deveni unŭ desastru pentru Sêrbĭ.

Dela acestŭ desastru se datéză decadenţa vastului imperiu alŭ lui Duşanŭ, în care după mórtea Ţarului Lazarŭ a isbucnitŭ anarchia şi discordia între principii sêrbescĭ, aşa că fiiulŭ lui Lazarŭ s'a vĕḑutŭ constrînsŭ de a-da pe sora Sa Mileva ca soţiă Sultanului Baiazet şi de a se face totodată tributarulŭ lui.

Aniversarea bătăliei dela Kossovo, care se va serba la 15 (27) Iunie de cătră Sêrbĭ, are prin urmare aḑĭ o importanţă îndoită pentru Sêrbĭ, mai ântêiu istorică şi apoi naţională, redeşteptândŭ reminiscinţele din acele timpurĭ, când erau uniţĭ toţĭ Sêrbii într'unŭ puternicŭ imperiu.

In timpulŭ din urmă prin agitaţiunile din Serbia şi Muntenegru vecine cu monarchia nóstră, s'a datŭ nou nutremênt aspiraţiunilor pentru unirea tuturorŭ Sêrbilorŭ şi acésta a deşteptatŭ în mĕsură aşa de mare temerile guvernului unguroscŭ, încâtŭ, după cum se anunţă din Pesta, acestŭ guvernŭ a interḑisŭ Sêrbilorŭ din Ungaria de a serba aniversarea acelei ḑile prin vr'o manifestaţiă publică, banchete, întrunirĭ de asociaţiunĭ, corale ş. a.

Scirea a surprinsŭ cu tóte acestea, pentru-că a sositŭ tocmai atuncĭ, când se anunţa programa noului ministru de interne, care promitea că dênsulŭ va stărui pe cărarea adevĕratului liberalismŭ.

Şi Sêrbii din Ungaria făcuseră în adevĕrŭ pregătirĭ pentru serbarea acestei ḑile. Episcopulŭ Brankovicĭ din Timişóra a ordonatŭ sĕ se oficieze în bisericĭ liturgii pentru „Vidovdan", (ḑiua bătăliei) esprimându-şi în acelaşĭ timpŭ dorinţa, ca festivităţile sĕ se mărginéscă pe têrêmulu naţionalŭ-bisericescŭ. Sêrbii din Neoplanta liniştiseră cercurile conducătóre, ḑicêndŭ prin corespondenţe publicate în foi că serbarea nu va avé nicĭ unŭ coloritŭ politicŭ.

Telegrama din Pesta nu ne spune, décă şi serviciile divine în biserică în amintirea acestei ḑile suntŭ oprite. Destulŭ că poporul sêrbescŭ s'a simţitŭ greu lovitŭ prin interḑicerea serbărei, şi „Zastava", organulŭ naţionalŭ alŭ Sêrbilorŭ din Ungaria, dă espresiune acestei nemulţămirĭ, ḑicêndŭ, că prin oprirea serbării şi prin calificarea ei ca actŭ de înaltă trădare se vatămă în mare gradŭ simţĕmintele tuturorŭ Sêrbilorŭ.

Guvernulŭ unguroscŭ se 'ncércă, cum amŭ ḑisŭ, a aduce acéstă interḑicere în legătură cu curentulŭ ce domnesce acum în Serbia. Se mai motivéză interḑicerea şi cu „propaganda omladinistă", ce ar fi dândŭ semne în părţile Ungariei mărginaşe cu Serbia.

Dér orĭ şi câtŭ s'ar fi schimbatŭ situaţia în Serbia în modŭ nefavorabilŭ pentru monarchia nóstră, noi credemŭ că guvernulŭ unguroscŭ ar fi lucratŭ multŭ mai politicŭ, décă n'ar fi luatŭ o posiţiă atâtŭ de făţişŭ ostilă faţă cu aniversarea bătăliei dela Kossovo, şi că ar fi lucratŭ în orĭ-ce casŭ mai înţelepţesce décă prin reprimare nu ar fi datŭ nou nutremêntŭ curentului duşmănosŭ din Serbia.

DIN AFARĂ.

Campania pressei germane contra Rusiei.

De vr'o patru ḑile a amuţitŭ campania pressei germane contra Rusiei. Numai icĭ şi colo se mai aude câte unŭ slabŭ rĕsunetŭ. Din contră „N. fr. Presse" află, că în oficiu de esterne din Berlinŭ a sositŭ scirea, că visita Ţarului în Berlinŭ se va face încă în vera acésta; ca ḑi a sosirei Ţarului e luată în perspectivă ḑiua de 28 Augustŭ. Faptulŭ, că acéstă vestire vine tocmai acum când în Berlinŭ domnesce nemulţumirea din causa toastului Ţarului, îşĭ are însemnătatea sa. De aci se esplică şi repedea amuţire a semnalelorŭ de alarmă date din Berlinŭ contra Rusiei. Prin acésta însĕ situaţiunea nu se schimbă. Nu trebue uitatŭ ce se petrece în Belgradŭ, unde pressa liberală a partidului regentului Risticĭ scrie într'unŭ limbagiu duşmanŭ Austro-Ungariei, de când Metropolitulŭ Michailŭ e reinstalatŭ.

Unirea Sêrbilorŭ.

Fóia sêrbéscă „Male Novine" din Belgradŭ nu află justificate atacurile pressei austriace şi ungare asupra lui Risticĭ şi programului liberalŭ. *Unirea tuturorŭ Sêrbilorŭ* e dorită de Sêrbĭ şi Rusia a asiguratŭ pe principele Muntenegrului, că ia acéstă unire sub ocrotirea sa, décă Serbia se va acomoda dorinţelorŭ Rusiei şi va primi între altele şi condiţiunile unei convenţiunĭ militare cu Rusia, ce s'a propusŭ deja de representantulŭ rusŭ Persiani. In toastulŭ Ţarului, ḑice fóia rusescă, s'a spusŭ totŭ ce vrea Rusia. Dér Serbia nu doresce sĕ-şĭ schimbe dinastia, nu vré absolutismulŭ muntenegrenŭ, nicĭ nu doresce sĕ-şĭ verse sângele ajutândŭ ca tovarăşu de arme şi de luptă alŭ Rusiei sĕ-şĭ esecute acésta intenţiunile.

„Austro-Ungaria — continuă fóia sêrbéscă — a comisŭ marĭ greşelĭ în politică neînţeléptă şi cu acésta a perdutŭ orĭ-ce influinţă. Periculului ce amenpeninsula balcanică şi în Serbia, pe regele Milanŭ l'a isgonitŭ din Serbia printr'o ninţă pe Austro-Ungaria din partea Rusiei numai printr'unŭ mijlocŭ se póte abate, anume *cedându-se Bosnia şi Erţegovina şi arondându-se graniţa sêrbéscă prin Dalmaţia şi prin teritoriele locuite în Ungaria de Sêrbĭ.* In schimbŭ Austro-Ungaria ar câştiga din partea Serbiei deplină neutralitate şi asigurarea graniţei sale sudostice dela Ragusa până la Vidinŭ în casulŭ unui rĕsboiu rusŭ. In acestŭ casŭ Austro-Ungaria póte fi sigură de amiciţia Serbiei, în casŭ contrarŭ însĕ va vede în celŭ mai scurtŭ timpŭ pe Serbia strînsŭ îmbrăţişată cu Rusia."

In acelaşŭ sensŭ se esprimă şi fóia liberală „Narodni Dnevnik" asupra ameninţărilorŭ din partea foilorŭ austro-ungare şi-şĭ esprimă mirarea, că unirea tuturorŭ Sêrbilorŭ, la care ţintesce Serbia, apare ca ceva nou pentru pressa austro-ungară. „Acéstă tendinţă cătră unire, — dice fóia sêrbéscă — e vechiă şi în momentulŭ favorabilŭ se va şi esecuta. Pentru acum nu e nimicŭ de temutŭ, *dér în momentulŭ datŭ acţiunea se va introduce* şi norocului rĕsboiului va decide asupra definitivei unirĭ a Sêrbilorŭ, orĭ asupra totalei lorŭ subjugărĭ. In acéstă cestiune aşadéră *vorŭ da ultimulŭ cuvêntŭ* nu punctele din programŭ, nicĭ articulii ameninţătorĭ, ci *tunurile.*"

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Pentru ce nu se căsetorescŭ bărbaţii?

Şedeamŭ în grădina casei nóstre şi povesteamŭ.

Soţia consilierului, dómna W., era neobosită ocupată cu împletirea ciorapului sĕu, fără de a uita a mĕ distrage şi pe mine în feliulŭ ei. Ca stăpână alŭ casei şi ca gazdă, ar fi fostŭ datoria mea sĕ mĕ însărcinezŭ cu conducerea conversaţiunei, însĕ îmĭ lipsesce cu desĕvêrşire talentulŭ de a varia clevetirile oraşului, şi astfelŭ lăsai bucurosŭ desvoltarea acestei teme drăgălaşului meu óspe. După ce mĕ informă despre rochia cea nouă din Parisŭ a dómnei L., precum şi despre exagerata pălăriă din Viena a dómnei A., după ce-mĭ istorisi, că familia preşedintelui se mută într'o locuinţă mai încăpĕtóre, că dómna R. a plecatŭ la băĭ, şi dómna V. schimbă pentru a cincea óră servitórea în anulŭ acesta, se părea că mica provisiune de noutăţĭ i-a secatŭ şi că 'i s'a opritŭ şirulŭ vorbirei, ceea ce dealtmintrelea se întêmplă la dênsa destulŭ de rarŭ. Din norocire însĕ se îndreptă spre noi dealungulŭ cărării din grădină adjunctulŭ judecătorescŭ R. şi acesta o putea scóte din nevoiă. Adjunctulŭ R. era o persónă forte simpatică, şi era preţuitŭ şi stimatŭ de toţĭ aceia, carĭ ilŭ cunosceau mai de aprópe, din causa naturelului sĕu modestŭ şi neîngâmfatŭ.

„Aflu dómnele zelosŭ ocupate, ca de obiceiu, cu lucrurĭ de mână", dise elŭ după cea dinteiu salutare.

„Şi cu povestitulŭ", adăogai eu zîmbindŭ.

„Dómna consilieră este atâtŭ de amabilă şi mĕ pune şi pe mine, care esŭ rarŭ de acasă, în curentŭ cu tóte întêmplările din oraşelulŭ nostru."

„Mĭ pare rĕu numai, că n'am pututŭ şi eu profita din tóte acestea".

„D-vóstră, bărbaţii, sciţĭ în totdéuna mai multe ca noi", rĕspunse soţia consilierului. „Când vreu sĕ istorisescŭ lui Gerhard alŭ meu vre-o întêmplare, elŭ o scie deja de mai nainte din cafenea."

„Pentru aceea", adăogai eu ridêndŭ, „ţi-se impune d-tale, d-le adjunctŭ, datoria a potoli setea de sciinţă a femeilorŭ."

„Inzadarŭ cugetŭ la aceea, ce ar pute stêrni interesulŭ dómnelorŭ".

„Nu este nicĭ o mirésă în oraşŭ?" întrebă dómna consilierului V.

„Mirese? După câtŭ sciu eu nu suntŭ", rĕspunse ceva cam gânditorŭ domnulŭ R.

„Spune-mĭ însĕ, amice, pentru ce nu se însóră bărbaţii?"

Ajunseserămŭ la adevĕratulŭ capitulŭ.

Se pare că întrebarea dómnei V. l'a consternatŭ pe adjunctulŭ nostru şi ilŭ aduse momentanŭ în perplesitate, nesciindŭ sĕ rĕspundă.

„Nu sciu", fù rĕspunsulŭ, care împreunatŭ cu încurcătura în care se afla avù unŭ efectŭ aprópe comicŭ.

Dér şi dómna consilierului luă o căutătură aprópe severă, care la dênsa, ca la o mamă cu mai multe fete de măritatŭ, avea mai multă greutate, şi care după rĕspunsulŭ amicului nostru părea a rĕmâne neschimbată. Ca şi când ar fi căutatŭ o scăpare, se uită dênsulŭ la mine, despre care scia bine, că nu are nicĭ o grijă de a-şĭ vede fiice căpĕtuite.

Eu diseiu, ca din întêmplare: „Dómna V. are dreptate; căsĕtoria pare a fi eşitŭ din modă."

„Da, se póte ca şi acésta sĕ fiă supusă modei", se amestecă repede şi înfricatulŭ adjunctŭ în vorbă; elŭ se acăţa în perplexitatea sa de acestŭ paiu, pe care credea că 'i l'am aruncatŭ din adinsŭ.

„Cu o astfelŭ de frasă nu scăpaţĭ de mine şi nu potŭ decâtŭ sĕ repetŭ întrebarea, de ce nu se însóră bărbaţii, séu şi décă se însóră iau numai fete cu destre?"

„Pentru-că femeia costă în ḑiua de adĭ prea mulţĭ banĭ".

La audulŭ acestorŭ cuvinte făcurămŭ, câte-şĭ trei, nisce feţe atâtŭ de spăriate, ca şi cândŭ arŭ fi esplodatŭ o bombă în apropierea nóstră, apoi deodată ne întórserămŭ spre direcţiunea din cătrău rĕsunaseră.

Lângă gratiile de lemnŭ ale chioscului, carĭ erau crescute cu viţă sĕlbatică, se rĕdima mica statură a doctorului B., care, fără sĕ scimŭ, asculta convorbirea nóstră, şi din a căruĭ gură eşiseră cuvintele, ce ne spăimêntaseră atâtŭ de multŭ.

Abia avui timpŭ a observa căutătura satisfăcută, ce se ivise în faţa tinĕrului nostru amicŭ la apariţiunea acestui părtinitorŭ alŭ sĕu, precum şi faţa aprinsă a dómnei consiliere, care îşĭ făcea vêntŭ cu batista, cândŭ apărù în umbrarŭ plăcutulŭ doctorŭ. Infăţişarea acestuia făcù ca sĕ-şĭ recâştige presenţa de spiritŭ óspele meu femeninŭ. (Va urma).

Fóia rusescă „Grajdanin“ desminte scirea foilorŭ streine, cumcă toastulŭ din Peterhof ar vesti o unire a tuturorŭ Sêrbilorŭ sub principele Muntenegrului, și asigură în modulŭ celŭ mai hotărîtŭ, că *guvernulŭ rusŭ ține de necesară esistența ambelorŭ țerî sub dinastiile lorŭ istorice.* Unirea Sêrbilorŭ, dice fóia rusescă, e cu putință numai în două centre, Cetinje și Belgradŭ.

Fóia bulgară oficiósă „Svoboda“ le imputâ Sêrbilorŭ, că prin acéstă provócă pe Austro-Ungaria, care șî-ar pute trimite trupele sale în Serbia, fără să le pótă opri în drumulŭ lorŭ Rusia, care e departe.

Inarmările rusesci.

Fóia rusescă „Novosti“ motivéză necesitatea, d'a se continua inarmările rusescî, cu marea pregătire de rĕsboiu a Austro-Ungariei, în urma căreia în casŭ de rĕsboiu cu greu i-s'ar veni Rusiei inițiativa.

Urmărirea Boulangiștilorŭ.

Dnii Laguerre, Laisant și Deroulède fuseseră prevestițî când au fostŭ pușî în libertate, că la celŭ dintêiu scandalŭ pe stradă vorŭ fi din nou arestațî. Administrațiunea e hotărîtă a nu tolera nicî o manifestațiune de natură a turbura liniștea publică. De aceea s'au făcutŭ Joi séra două arestărî. Una a d-lui Ridal, funcționarŭ, care în mijloculŭ representațiunei concertului dela Eldorado strigase de mai multe orî: „trăiască generalulŭ Boulanger“, și alta a unui vêndĕtorŭ de diare, care sbiera: „Luațî jurnalulŭ d-lui Laguerre, prisonierulŭ guvernului“. Unŭ procesŭ de contravenție s'a dresatŭ în contra acestorŭ două persone· Diarele boulangiste au publicatŭ la 1 Iunie o scrisóre adresată d-lui Méline, președintele camerei francese, de către dn. Laguerre și Laisant, deputațî. In acéstă scrisóre domnii aceștia protestează energicŭ în contra brutalitățilorŭ administrațiunei dela Augoulême și cerŭ să li-se facă dreptate.

Comisiunea Senatului, a înaltei Curțî de justiție, n'a sfêrșitŭ până acum cu cercetarea hârtiilorŭ descoperite. Se crede, că până Sâmbătă, înalta Curte va trimite dosarulŭ afacerei Boulanger procurorului generalŭ pentru a'șî face rechisitoriulŭ. Prin urmare procesulŭ generalului Boulanger nu se va putea judeca decâtŭ pe la 5—6 Augustŭ viitorŭ.

Convenția militară ruso-sêrbescă.

O telegramă din Pesta spune, că scirea despre o îmbiare a guvernului rusŭ către regența sêrbéscă de a se încheia o convenție militară între Rusia și Serbia. e lipsită de orice temeiu, după cunoscințele ce le au cercurile politice de acolo din parte autoritativă rusêscă. Ministrulŭ plenipotențiarŭ rusŭ din Belgrad, d. Persiani, n'a avutŭ nicî o însărcinare de felulŭ acesta, nicî oficială, nicî oficiósă. Se dice, că ministrulŭ de esterne Gruicî va adresa marelorŭ puterî o notă-circulară, în care va desminți în modŭ energicŭ scirea cu convenția militară și va ilustra cu acéstă ocasiă și politica din afară a actualului guvernŭ sêrbescŭ.

SCIRILE DILEI.

„Maghiarisămŭ“. Sub titlulŭ acesta scrie „Erdélyi Hirado“, că curatorulŭ bisericei ev. reformate dr. Hincz György a datŭ „o frumósă dovédă despre patriotismulŭ séu“ prin aceea, că în ultima adunare generală a propusŭ să se ceră redigiarea unei cărțî de cântărî și rugăciunî în limba ungurescă, deórece o parte din luteranî suntŭ Ungurî și aceștia în lipsa unorŭ astfelŭ de cărțî ungurescî au folositŭ până acuma cărțî germane. In altŭ locŭ însĕ totŭ sub acestŭ titlu spune acéstă „patriotică“ fóiă, că senatulŭ scolarŭ alŭ Timișórei, la propunerea primarului orășenescŭ dr. Telbisz Kaly, a hotărîtŭ să pensioneze pe toțî acei învĕțătorî dela școlele comunale, carî de decî de anî funcționéză ca atarî fără a sci limba ungurescă. In urma acestei hotărîrî nu mai decâtŭ au fostŭ pensionațî învĕțătorii Irsay și John, carî nu sciu ungaresce. — Ce-șî închipuiescŭ capetele scrintite, că „maghiariséză“!

***

Serbare oprită. Guvernulŭ ungurescŭ a interdisŭ Sêrbilorŭ din Ungaria, precum spune o telegramă din Pesta, de a serba aniversarea bătăliei dela Kossovo prin vr'o manifestațiă publică, ca banchete, întrunirî de asociațiunî corale ș. a. „Zastava“, organulŭ naționalŭ alŭ Sêrbilorŭ din Ungaria, dice, că acéstă interdicere a unei serbărî, în care e zugrăvitŭ unŭ caracterŭ religiosŭ, și calificarea ei ca actŭ de „înaltă trădare“ jignescŭ în celŭ mai mare gradŭ simțĕmintele tuturorŭ Sêrbilorŭ.

***

Spiritele în Bosnia și Herțegovina. Se afirmă, că d-lŭ Kallay, ministrulŭ comunŭ de finanțe, în urma esperiențelorŭ, ce le-a făcutŭ în timpulŭ ultimei sale călĕtorii în provinciile ocupate, este nemulțămitŭ de starea actuală a lucrurilorŭ și a blamatŭ pe funcționarî pentru că-i daseră informațiunî neesacte asupra stării spiritelorŭ. Posițiunea guvernatorului Kautschera e sdruncinată.

***

Dr. Sterie N. Ciurcu din Viena a deschisŭ acolo unŭ *cabinetŭ de consultațiune cu somitățile medicale,* facilitândŭ astfelŭ căutarea pacienților români, carî se ducŭ la Viena pentru scopulŭ acesta. D-lŭ Dr. St. Ciurcu șî-a schimbatŭ locuința, care se aflâ acuma: *Viena, IX Pelikangasse Nr. 10.*

***

Românii se distingŭ. Cetimŭ în „Românulŭ“: Anulŭ acesta Românii dela școla de podurî și șosele din Parisŭ au făcutŭ o deosebită onóre țêrei nóstre; între dece diplome, patru au fostŭ obținute de Românî. Etă lista Românilorŭ ce au reușitŭ și terminatŭ susŭ-numita școlă: Alexandru Proca, cu certificatŭ; Brătianu I., cu diplomă; Bujoiu, cu diplomă; Gaicu, cu diplomă; Lupescu, cu certificatŭ; Pangrati, cu diplomă. La școla de Mine a fostŭ unŭ singurŭ Românŭ, care a terminatŭ, I. Anastasescu.

***

Istoria Românilorŭ. Volumulŭ alŭ doilea din „Istoria Românilorŭ“ de d-lŭ A. D. Xenopolŭ, profesorŭ la universitatea din Iași, va eși de sub tiparŭ la începutulŭ vacanțelorŭ; elŭ nu va fi în comerțŭ însĕ decâtŭ la Septembre. Acestŭ volumŭ cuprinde istoria Românilorŭ dela întemeiarea țĕrilorŭ române până la mórtea lui Petru Rareșŭ: între altele domnia lui Mircea celŭ Mare, Alexandru celŭ Bunŭ, Vladŭ Țepeșŭ, Ștefanŭ celŭ Mare și Petru Rareșŭ și unŭ capitolŭ asupra organisărei primitive a țerilorŭ române, unŭ altulŭ asupra organisărei militare în epoca lorŭ eroică.

***

Ajutorŭ. Maj. Sa monarchulŭ nostru a trimisŭ din caseta sa privată pentru supușii austro-ungarî din Pensilvania, carî au fostŭ nenorocițî prin vĕrsarea de apă, 2000 fl.

***

Cai din România. După o ordinațiune de mai nainte, oficiile vamale la granița română au să pună clausula de esportŭ pe pașapórtele de cai, carî se ducŭ în România. Ministrulŭ ungurescŭ de agricultură face cunoscutŭ, că astfelŭ de pașapórte provĕdute cu clausula de esportŭ numai atuncî se potŭ érășî folosi în Ungaria, decă readucerea cailorŭ e acreditată printr'o nouă clausulă din partea unei stațiunî ungare de intrare. In casŭ contrarŭ caii se confiscă considerându-se pașapórtele ca false.

***

Negociarea cu losurî. La bursa din Pesta deja se arată diferință în vinderea losurilorŭ ungurescî, carî nu suntŭ, și între cele, carî suntŭ provĕdute cu timbru austriacŭ. Așa de es. *hipotecele* fără timbru noteză 111, *Basilica* 8·50, *Crucea roș.* 12·25, cele cu timbru însĕ 113, 8·75, 12·75.

***

Furtună. Ni-se scrie din Șeitinŭ: „Aséră în 14 Iunie n. cam pe la 8 óre orisonulŭ începŭ a se încărca cu norî grei. După unŭ vêntŭ cam vehementŭ, veni plóia de multŭ așteptată, deórece din 28 l. trecută nu mai ploase și findcă pĕmêntulŭ din Cianatŭ (comit. Csanád) e unŭ soiu de pĕmêntŭ rarŭ, adeseorî poftesce plóiă. Urmară fulgere și tunete înspăimântătóre, ér către 9—10 óre unŭ trăsnetŭ nimeri salașiulŭ (cătunulŭ) lui Georgiu Ardeleanŭ, subjude în Șeitinŭ, lovindŭ și 4 cai, ce erau legațî la iasle, — pe unulŭ 'lŭ aruncă în iasle, — sorumindu-se toțî dimpreună cu salașiulŭ, grașdulŭ și colna. Dauna e 800—1000 fl. Foculŭ ținŭ până diminéța la 3 óre“.

***

Regele României a primitŭ din partea Regelui Portugaliei și a Regelui Svediei scrisorî de felicitare în urma notificărei ce li-s'a făcutŭ, că Principele Ferdinandŭ a fostŭ desemnatŭ ca moștenitorŭ alŭ tronului.

***

Tergulŭ anualŭ din Sepsi-Sângeorgiu, care se ținea în Iunie, se va ține în anulŭ acesta, cu încuviințarea ministrului ungurescŭ de agricultură, industriă și comerțŭ, în 2, 3 și 4 Iulie.

***

Tergulŭ de vite din Mercurea începe la 23 Iunie n. Pentru acestŭ têrgŭ s'au anunțatŭ fórte mulțî comercianțî marî de vite.

***

Sinucidere. Locotenentulŭ de artileriă Geza Gocz de Kovaszna, dela divisia de bateriă grea Nr. 24, s'a sinucisŭ într'o viă lângă Clușiu.

***

Oficiu telegraficŭ nou. In dilele trecute în comuna Hida (Hidalmás) s'a deschisŭ oficiu telegraficŭ.

***

Fortificațiile României. Lucrările fortificațiilorŭ, ce se facŭ la Focșenî și la Nămălósa, se urméză cu activitate, spune „Naționalulŭ“. Aceste lucrărî se esecută sub direcția d-lui colonelŭ Gheorghiu.

***

Camera comercială și industrială din Brașovŭ va ține ședință ordinară Sâmbătă în 10/22 Iunie d. a. la 4 óre, în localulŭ sĕu din Têrgulŭ cailorŭ Nr. 89. Suntŭ de resolvatŭ mai multe afacerî importante.

Corespondența „Gaz. Trans“.

Din părțile Călății-mari, 1 Iunie 1889 v.

O di de mare bucuriă a fostŭ diua de 30 Maiu a. c. st. v. pentru poporulŭ din Călata-mare. In acéstă di adecă s'a sfințitŭ școla cea de nou zidită, școla, care are menirea de a fi stâlpulŭ românismului din acea comună și din împrejurimea ei. Și vorbindŭ despre aceea școlă, acum ca despre unŭ lucru terminatŭ, credŭ, că nu va fi de prisosŭ să clarificŭ situațiunea în care s'a edificatŭ acea falnică zidire, care de departe aduce aminte trecĕtorului, că „Românulŭ e 'n putere și Românu'n vecî nu piere.“

Pe câtŭ cunoscŭ eu împrejurările, cu tótă sinceritatea trebue să mărturisescŭ, fără a măguli pe cineva, că încă cu anî mai 'nainte de acéstă înțelegêndŭ bravulŭ preotŭ Gavrilŭ Condorŭ, din aceea comună, că „școla este arma viitorului“, 'n'a pregetatŭ a'șî pune tóte puterile, atâtŭ spirituale, câtŭ și materiale întru câtŭ îi era posibilŭ, ca să dea poporului sĕu impulsulŭ de a pune umĕrŭ la umĕrŭ pentru ridicarea unui templu muselorŭ din acea comună, de o însemnătate fórte mare în împrejurimea nóstră muntósă. Și că glasulŭ sĕu n'a rĕsunatŭ în pustii se vede de acolo, că poporulŭ română din acea comună, urmândŭ sfatului părintescŭ a'lŭ bunului sĕu preotŭ, a începutŭ la edificarea acelui templu fără a dispune de vre-unŭ capitalŭ óre care, singurŭ numai și numai avisatŭ fiindŭ la sudórea fețeî sale. Uniculŭ radimŭ ce i-a fostŭ bietului poporŭ român din Calata-mare a fostŭ, Prea Venerabilulŭ Consistoriu Alchidiecesanŭ din Sibiiu la rugarea și la clarificarea demnului preotŭ G. Condorŭ prin multŭ regretatulŭ ppresbiterŭ alŭ tractului Clușului Vasilie Roșescu și prin succesorulŭ acestuia, zelosulŭ administratorŭ ppescŭ Tuliu Roșescu. Acelŭ P. V. Consistoriu a fostŭ, care înțelegêndŭ însemnătatea unei școle corĕspundĕtóre în Calata-mare, nu a pregetatŭ a veni în ajutorŭ poporului în două rêndurî cu mai multe sute fl. Astfelŭ — după puțina mea cunoscință — am ajunsŭ la terminarea acelei falnice zidirî, asemenea cărea în totŭ jurulŭ puține suntŭ, — ba mai că nu se mai află nicî la conaționalii noștri.

Astfelŭ s'a ajunsŭ la diua plină de bucuriă dela 30 Maiu a. c., în care di s'a sfințitŭ acea școlă în presența mulțimei de poporŭ din locŭ și din jurŭ, în presența întregului statŭ învĕțătorescŭ din tractulŭ Clușiului, carî conchemațî fiindŭ pe diua următóre în adunarea generală a reuniunei învĕțătorilorŭ din despărțĕmêntulŭ Clușiului, nu au întârdiatŭ a se presenta la acestŭ actŭ însemnatŭ celebratŭ prin meritatulŭ preotŭ din locŭ G. Condorŭ, cu asistență numĕrósă de preoțî din jurŭ, între carî amintescŭ pe cunoscutulŭ cântărețŭ în jurulŭ acesta Gavrilă Todoruțŭ — nefiindu'mî cunoscute numele la ceilalțî d-nî preoțî. Multŭ onor. d-nŭ am. ppescŭ Tuliu Roșescŭ a presidatŭ la esamenulŭ școlei din locŭ ținutŭ în aceea di după prândŭ la 3 óre, la acelŭ esamenŭ, care spre durerea tuturorŭ celorŭ presențî și mai alesŭ spre durerea poporului, care atâtŭ de multŭ a fostŭ pusŭ la grele probe până a ridicatŭ aceea școlă, — a fostŭ cu desĕvîrșire nemulțămitorŭ. Cea mai adêncă nemulțămire însĕ șî-a esprimat'o M. O. D. Adm. ppescŭ în conferința didactică de după esamenŭ, accentuândŭ din propria sa esperiență din anulŭ trecutŭ față cu anulŭ de față, că absolutŭ nu s'a făcutŭ nicî unŭ progresŭ, ba cercetândŭ mai de aprópe se póte constata chiar regresŭ. Intre astfelŭ de împrejurări datorința celorŭ competențî e, ca să ia pe viitorŭ mĕsurile de lipsă ca și poporulŭ după multele și grelele jertfe aduse pe altarulŭ școlei să fie mulțămitŭ și să nu aibă cuvêntŭ de a se plânge, că înzadarŭ șî-a cheltuitŭ pentru școlă avutulŭ sĕu câștigatŭ prin mare ostenele. Și eu sperezŭ, că d-lŭ preotŭ G. Condorŭ, din ale cărui merite, din considerare la lipsa de spațiu, multe trebue să le tacŭ de astădată, 'șî va da tótă silința în acéstă privință, ér de M. On. D. Adm. ppescŭ, nu mĕ îndoescŭ, îi va da totŭ sprijinulŭ moralŭ în acéstă lucrare de mare însemnătate a sa.

Rĕmâne să amintescŭ acum, că adunarea Reuniunii învĕțătorilorŭ, ce s'a ținutŭ în diua următóre, a decursŭ în ordinea cea mai frumósă, participândŭ unŭ numĕrŭ însemnatŭ de învĕțătorî. Ca lucru mai momentuos din acéstă adunare amintescŭ numai alegerea de președinte alŭ Reuniunei din acestŭ despărțĕmêntŭ în persóna d-lui învĕțătorŭ din Mociu Vasilie Teotelecanŭ, care a întrunitŭ tóte voturile cu esceptiunea a 3, primite de fostulŭ președinte George Prigonă, — accentuândŭ încă, că tóte celelalte puncte din programŭ au fostŭ discutate cu unŭ viu interesŭ. V. V.

Hunfalvy și chartele române.

Amŭ împărtășitŭ cetitorilorŭ „Gazetei“, că deputatulŭ ungurŭ Hunfalvy (Hunsdörfer) a interpelatŭ la 13 Iunie n. pe guvernul ungurescŭ, întrebându-lŭ, decă are cunoscință, că în România s'a distribuitŭ pentru învĕțămêntŭ în școle o chartă geografică, unde mai jumĕtate din Ungaria e arătată ca aparținêndŭ României, și ce mĕsură are de gândŭ să ia ministerulŭ? Ministrulŭ Csaky a rĕspunsŭ, că va cerceta și va dispune cele de lipsă.

La acésta rĕspunde „*Liberté Roumaine*“ astfelŭ:

„Bunii noştri veciniĭ, Ungurii, suntŭ fórte susceptibilĭ. Dér nu putemŭ face, ca sĕ nu fiă mai mulţĭ Românĭ decâtŭ Ungurĭ în regatulŭ Sf. Stefanŭ şi, când geografii noştri stabilescŭ charta etnologică a Românilorŭ, suntŭ nevoiţĭ de a indica aprópe jumĕtate din Ungaria ca fiindŭ locuită de conaţionalii noştri.“

„Totŭ aşa e şi cu charta Daciei, nu putemŭ schimba istoria, nicĭ modifica fruntariile, care suntŭ cunoscute de tótă lumea, numai în scopŭ de a plăce d-lui Hunfalvy.“

„Ni-se asigură, că d-lŭ Al. Urechiă are intenţiunea de a interpela în Senatŭ pe d-lŭ preşedinte alŭ consiliului şi pe ministrulŭ instrucţiunei publice în privinţa unorŭ charte unguresci, care încorporéză în Ungaria trei sferturĭ din regatulŭ României.“

Poporaţiunea diecesei Caransebeşului.

După datele incurse la senatulŭ bisericescŭ dela cele 10 protopresbiterate ale diecesei, poporaţiunea fu în anulŭ 1887 de 361,388 suflete, ér în 1888 de 358,998, decĭ a scădutŭ cu 2390 de suflete; în anulŭ 1888: s'au botezatŭ 13.255, au rĕposatŭ 10.577, de unde resultă, că numĕrulŭ botezaţilorŭ a întrecutŭ pe alŭ rĕposaţilorŭ cu 2678; s'au cununatŭ în anulŭ 1887 2930 părechĭ, în 1888 2899 părechĭ, decĭ resultă unŭ scădĕmêntŭ de 31 părechĭ.

Pe teritoriulŭ diecesei s'au aflatŭ case locuite de credincioşĭ rom. gr. or. în anulŭ 1888 65.910, în 1887 63.661 prin urmare casele locuite de credincioşĭ rom. g. or. s'au sporitŭ cu 2249.

Dela alte religiunĭ s'au întorsŭ la religiunea gr. or. 197, ér dela religiunea gr. or. la altele au trecutŭ 100 de persóne; ér părechĭ vieţuitóre în concubinatŭ au fostŭ cu finea anului 1888 5088, în 1887 4569 de unde resultă, că numĕrulŭ concubinatelorŭ s'a înmulţitŭ în decursulŭ anului 1888 cu 519 părechĭ.

In diecesă s'au aflatŭ cu finea anului 1888: a) comunităţĭ matere 313, b) comunităţĭ filii 35; la olaltă 348, în carĭ suntŭ: a) bisericĭ 326 b) capele 4 c) parochii 399 sistemisate după rescriptulŭ declaratorŭ iliricŭ.

a) în centru: episcopiă diecesană 1, protosincelŭ 1, presbiterĭ 2.

b) în afară: protopresbiterĭ 8, administratorĭ protopresbiteralĭ 2, parochĭ şi administratorĭ parochialĭ 354, capelanĭ 37 şi diaconĭ 2. La olaltă 407 persóne bisericescĭ.

Până la finea anului 1888 s'au redusŭ peste totŭ 71 de parochii, ce au fostŭ sistemisate prin rescriptulŭ iliricŭ.

Cele 326 de bisericĭ din diecesă s'au aflatŭ: în stare bună 229, slabe 77, de totŭ slabe 20. Laolaltă 326.

Literatură.

Părţĭ alese din Istoria Transilvaniei pe douĕ sute de anĭ din urmă, de *Georgiu Bariţiu.* Volumulŭ I. Sibiiu 1889. Ediţiunea autorului. Preţulŭ unui exemplarŭ legatŭ uşorŭ 4 fl. 50 cr., legatŭ frumosŭ în pândă 5 fl. La aceste preţurĭ aste a se adăuga şi porto postalŭ. — După întroducţiune şi câteva schiţe biografice, opulŭ de faţă cuprinde o lungă seriă de evenimente dintre anulŭ 1683 până în predilele catastrofelorŭ din 1848 şi unŭ suplementŭ cu 44 documente. Intregulŭ opŭ cuprinde 774 paginĭ formatŭ mare 8°, fiindŭ subîmpărţitŭ în 15 capitole, şi anume:

Michailŭ Apafi, consiliarii sĕi şi clasele locuitorilorŭ; Curtea Vienei, câţĭva bărbaţĭ de statŭ; Inceputulŭ negociărilorŭ diplomatice între cabinetulŭ din Viena şi guvernulŭ principelui Michailŭ Apafi; Vieţa socială şi morală din dilele lui Apafi şi mai târdiu; Starea bisericei poporului românŭ în Transilvania şi Ungaria sub domnia lui M. Apafi şi a împĕratului Leopold I.; Primele încercărĭ ale unirei religióse cu biserica rom. catolică; Incercările de emanciparea bisericei sub Teofilŭ şi Athanasie prin unire cu biserica romano-catolică şi cu ajutorulŭ casei domnitóre; Evenimente culese din periodulŭ dela 1700 până la 1712; Impĕratulŭ Carolŭ VI ca rege alŭ Ungariei alŭ III-lea; Evenimente din domnia împĕrătesei Maria Teresia; Reforme în biserica rom. cat. şi dissensiunĭ confesionalĭ sub domnia Mariei Teresiei; Certele şi desbinările confesionalĭ între Românĭ; Evenimente din domnia împĕratului Iosifŭ II.; Evenimente din domnia împĕratului Leopold II; Evenimente din domnia împĕratului Franciscŭ.

Fiă-care capitulŭ este subîmpărţitŭ în paragrafĭ, ér la urmă ca suplimentŭ urméză o colecţiune de documente, carĭ cuprindŭ vre-o 110 pag.

Observămŭ, că cei carĭ vorŭ prenumĕra acéstă valorósă scriere de-adreptul dela autorŭ până la 1 Augustŭ n. c. o vorŭ pute căpĕta numai cu preţulŭ de 4 fl. 20 cr., inclusive trimiterea franco. Dela 5 séu mai multe esemplare plătite deodată se dau 10% rabatŭ. După 1 Augustŭ cartea va trece în comisiune şi se va pute comanda numai dela librarĭ pe lângă preţurile numite la începutŭ.

Vindecarea turbărei.

Intr'o corespondenţă din Zarandŭ, adresată „Telegrafului românŭ“, cetimŭ:

In dilele trecute a muritŭ aicĭ în Bradŭ de turbare cetăţeanulŭ G. George. Inainte cu nouă sĕptĕmânĭ a fostŭ muşcatŭ de unŭ câne turbatŭ, atâtŭ dênsulŭ câtŭ şi o femeă. A fostŭ sub cura unui medicŭ de aicĭ K.... Tocmai la 9 sĕptĕmânĭ după-ce a fostŭ muşcatŭ — când ranele dela mânĭ erau vindecate — s'a ivitŭ turbarea, şi după o durată de doue dile a repausatŭ. Nu scimŭ ce se va întêmpla cu femeia muşcată de acelaşĭ câne, care până acum e sănĕtósă şi nu dă vre-unŭ simptomŭ de turbare. La tótă întêmplarea ar fi de doritŭ, ca astfelŭ de ómenĭ nenorociţĭ sĕ se trimită la vre-unŭ spitalŭ, ca sĕ fiă observaţĭ, şi sĕ nu se amăgéscă ómenil, că vorŭ fi curaţĭ; căcĭ nu fiă căruia e datŭ a afla veninulŭ lui Pasteur.

Vorbindŭ de acestŭ casŭ, nu potŭ a nu atinge cevaşĭ despre turbare în trécĕtŭ. In Zarandŭ, ca antidotŭ contra turbărei, se folosescŭ gândăcei pisaţĭ, pe carĭ îi beau în nisce zamă. Pe rană se pune aiu (usturoiu) pisatŭ bine, şi apoi se învĕluescŭ cu o pânzătură.

Nu se aşteptă multŭ şi pacienţii mergŭ în comuna — Beşanŭ — tractulŭ devei — la economulŭ Irimie Ioanŭ, carele taiă morbosului sub limbă şi-i scóte căţeii. Indeplinită odată operaţiunea, morbosulŭ e scăpatŭ, — cum se spune.

Cunoscŭ mai multe casurĭ, în carĭ pacienţii au fostŭ operaţĭ, şi astădĭ suntŭ sănĕtoşĭ. Unora le dice, decă se ducŭ la operatorŭ, că e pre târdiu; aşa se întêmplă şi lui G. George, care muri.

In anulŭ acesta s'a întêmplatŭ unŭ casŭ aicĭ la gimnasiu cu studentulŭ G. Perianŭ. Acesta a fostŭ muşcatŭ de unŭ câne, după cum se afirmă, turbatŭ. După ce tînĕrulŭ respectivŭ a începutŭ a se afla rĕu, a ave durerĭ la capŭ, greţă etc., a mersŭ în comuna Beşanŭ, unde s'a supusŭ operaţiunei lui Irimie Ioanŭ. Operaţiunea s'a efeptuitŭ la 9 Februarie a. c. şi despre acéstă operaţiune s'a estradatŭ numitului tînĕrŭ o adeverinţă, subsemnată de parochulŭ nostru din Beşanŭ A. Berariu, de Ioanŭ Irimie, carele scie scrie, şi de doi martorĭ. Originalulŭ adeverinţii e la direcţiunea gimnasiului din Bradŭ.

La totŭ casulŭ medicii din apropiere ar merita sĕ se ocupe de operaţiunile numitului Irimie, şi de căţeii, ce-i scóte dela morboşii, de turbare.

După operaţiune, ne spune studentulŭ supranumitŭ, că i-s'a pusŭ sare în locurile operate. Secretulŭ curei şi alŭ metodei de operaţiune este o moştenire din moşĭ, strămoşĭ în familia lui Irimie.

DIVERSE.

Veştĭ despre Stanley. Insciinţărĭ primite de curêndŭ dau de presupusŭ, că Stanley a fostŭ ântêiu la Uriri, pe laculŭ, Victoria Nyanza, unde a lăsatŭ 56 bolnavĭ, apoi, întorcêndu-se îndĕrĕtŭ, a apucatŭ pe însăşĭ malurile lacului. Ultimele veştĭ arătau, că se întorsese la Urirĭ, unde află în vieţă numai unŭ micŭ numĕrŭ dintre cei 56 bolnavĭ lăsaţĭ acolo, ér cei mai mulţĭ murise. Elŭ însuşĭ nu mai avea decâtŭ o mică parte din escorta sa, rărită de frigurĭ. Unyara, unde se afla atuncĭ Stanley, e situată în regiunea Kawinrodo, la 15 dile depărtare de Uriri. Decĭ sĕ vede, că Emin călca pe pasurile eminentului exploratorŭ, fie pentru a se întórce cu elŭ la cóstă şi apoi în Europa, fie pentru a ocroti, până la óre-care distanţă, retragerea populaţiunei dela Wadelai, doritóre de a reîntra cu Stanley în lumea civilisată. Firesce, „Emin relief Committee“ dela Londra a primitŭ cea dintâi veste prin grija agentului sĕu dela Zanzibarŭ. Ea crede, că e o greşélă în data de 2 Decembrie arătată în depeşă. Stanley n'ar fi pututŭ în 80 dile sĕ trécă Arwimi, sĕ ajungă pe Emin pe lacului Albert, sĕ străbată Onnyoro şi Ouganda şi sĕ ajungă pe malulŭ sud-vesticŭ alŭ lacului Victoria Nyanza. Probabilŭ trebue sĕ se cetéscă 2 Februarie 1889 în locŭ de 2 Decemvre 1888, o deosebire de 2 lunĭ. După „Emin relief Committee“, Stanley a trebuitŭ sĕ se ducă la Uriri până la extremitatea meridională a lacului Victoria Nyanza, adecă la Msalala, unde a fostŭ creatŭ pentru dênsulŭ unŭ mare depositŭ de muniţiunĭ şi alte articole de aprovisionare, pentru momentulŭ întórcerei, şi dela Msalala s'a îndreptatŭ spre Mombassa. „Emin Committee“ nu spune nimicŭ de data probabilă a întórcerei lui Stanley. După tóte calculele făcute trebue 90 de dile în timpulŭ normalŭ spre a merge directŭ dela Uriri la cóstă. Totuşĭ Stanley a trebuitŭ sĕ facă unŭ înconjurŭ spre a se duce la Msalala; a pututŭ sĕ mai fie întârdiatŭ de împrejurărĭ neprevĕdute. Orĭcum, fie „Emin relief Committee“ declară, şi cu dreptŭ cuvêntŭ, că marele exploratorŭ a triumfatŭ de tóte greutăţile, şi că pe la începutulŭ lunei Septemvre, de nu i se va întêmpla vr'o nenorocire, ne putemŭ aştepta sĕ 'lŭ vedemŭ apărândŭ în mijloculŭ civilisaţiei, spre a ne face povestirea cea mai stranie de aventurĭ adevĕrate, pe care va fi audit'o sfêrşitulŭ secolului alŭ XIX.

Aicì nu-i iertatŭ sĕ se bată. Unŭ învĕţătorŭ avea mare nĕcasŭ cu elevii dela şcólă, carĭ veniau şi-i băteau mereu în uşă. Cum sĕ scape de ei? Pe nisce cóle de hârtiă, pe carĭ le acăţă de uşă, învĕţătorulŭ scrisese cu litere marĭ: „Aicĭ nu-i iertatŭ sĕ se bată.“ Nu trece însĕ multŭ şi étă unŭ băiatŭ, pocŭ! în uşă. „Aştéptă mişelule, dise învĕţătorulŭ, cunoscêndu-lŭ că-i din şcóla lui, „îţĭ voiu arăta eu ţie.“ — A doua di băieţii erau fórte curioşĭ sĕ vadă, ce are sĕ se întêmple. Vinovatulŭ era pregătitŭ la o bătaiă sfântă. Invĕţătorulŭ intră, poruncesce s'aşede o bancă, strigă pe băiatulŭ vinovatŭ, şi-i dice sĕ se întindă pe bancă; elŭ sta cu trestia în mână. Dér, ce minune? cum îi ridică roculeţulŭ, învĕţătorulŭ, pufnindŭ de rîsŭ, se duce spre uşă. Băiatulŭ îşĭ cususe o hârtiă cu inscripţia: „Aicĭ nu-i iertatŭ sĕ se bată!“

Domnişora pisicelorŭ. In dilele acestea s'a terminatŭ unŭ casŭ de moştenire fórte interesantŭ. Nu departe de Danzig trăia în vila sa o domnişóră bogată şi bĕtrână, numită de comunŭ „domnisóra pisicelorŭ“, care avea o predilecţiune deosebită pentru mâţe, de carĭ ţinea în vila ei nicĭ mai multŭ, nicĭ mai puţine, ca 300, nutrindu-le numai cu ajutorulŭ altei fete. Domnişóra a muritŭ cu 2 anĭ înainte de asta, testându-şĭ tótă averea la fata din casă cu condiţiune sĕ-i îngrijască pisicile până la mórtea lorŭ. Némurile intentară procesŭ pe cuvêntŭ, că rĕposata n'ar fi fostŭ cu mintea întregă, când a făcutŭ testamentulŭ, de altă parte că numĕrulŭ pisicelor s'a redus în curênd la trei, murindŭ una după alta mórte nenaturală. Intr'aceea moştenitórea bogată se mărită, luândŭ de bărbatŭ pe visitiulŭ stăpânei sale. Acesta a împăcatŭ tótă certa, dândŭ rudeniilorŭ jumĕtate din moştenire, cam 300,000 mărcĭ (à 60 cr.)

O dramă de amorŭ. Foile maghiare comunică despre o tristă dramă de amorŭ ce s'a sevîrşitŭ la Seghedinŭ. Étă cele ce s'au întêmplatŭ: Iulia Martonoşi era de-o frumseţe vestită. Unŭ băiatŭ bogatŭ, Bodo Istvan, se şi înamoră de ea, şi relaţiunea de doi anĭ dintre ei se sfêrşi prin aceea, că tînĕra fată născŭ unŭ copilŭ. Amantulŭ ei însĕ în locŭ de-a o lua după acésta de nevéstă, s'a însuratŭ cu alta. Acéstă infidelitate Iulia n'o putea s'o uite, şi de aceea, de câte-orĭ numai avea privilegiu, se lega când de fostulŭ ei amantŭ, când de nevasta acestuia. De vre-o douĕ orĭ au ajunsŭ chiar şi înaintea tribunalului. Acum în diua Rusaliilorŭ ér s'au întêlnitŭ la unŭ birtŭ, unde se ţinea o petrecere. Fata înşelată, şi care se înţelege, că nu s'a mai pututŭ mărita, când a vĕdutŭ intrândŭ în sală pe fostulŭ ei amantŭ cu soţia lui, s'a aprinsŭ, şi în decursulŭ petrecerei a făcutŭ mai multe observaţiunĭ maliţióse la adresa lui Bodo şi a nevestei sale. Ér când elŭ plecă afară, îi dise nevestei: „Vedĭ sĕ'ţĭ păzescĭ bine bărbatulŭ, căcĭ am sĕ-lŭ sărutŭ!“ Bodo Pista, reîntorcêndu-se, audì cele dise de fosta lui amantă, şi începŭ sĕ o ocărască de ce caută certă. Dér ea 'i dise: „Mai bine ar fi sĕ cumperĭ o haină pentru copilulŭ tĕu; ce dracu, de şépte anĭ ai pute sĕ facĭ şi tu atâta!“ Bodo se înfuriă de aceste vorbe, care'lŭ făcŭ sĕ roşéscă în publicŭ, şi ameninţă pe Iuliş. Ii dise: „O sĕ vĕ cumpărŭ eu haine, de sciu, că n'aveţĭ sĕ le rupeţĭ.“ Cu acésta certa s'a sfêrşitŭ. Care nu fù însĕ sensaţia din oraşŭ, când a doua di Iuliş a fostŭ găsită mórtă, în drumulŭ ce ducea spre casă. Pe corpulŭ ei se vedeau mai multe rănĭ, ér pe gâtŭ se vedeau urmele degetelorŭ, care au sufocat'o. Se crede că ea fostŭ pândită şi omorîtă din rĕsbunare de către fostulŭ ei amantŭ. Acesta s'a şi arestatŭ.

Stanley se 'ntorse. Oficiulŭ Reuter vestesce din Zanzibarŭ cu data de 16 Iunie: Scrisorĭ datate din Ujiji dela 10 Martie anunţă, că Stanley a datŭ de Tippo-Tip şi că a trimisŭ câţĭva bolnavĭ din suita sa peste Congo. Stanley are intenţiunea sĕ vină cu Emin-paşa către litoralulŭ osticŭ. Tippo-Tip va sosi, probabilŭ, peste patru lunĭ în Zanzibarŭ.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 20 Iunie st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.40	Vênd.	9.43
Argintŭ românescŭ -	„	9.35	„	9.40
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.46	„	9.49
Lire turcescĭ - - -	„	10.60	„	10.68
Imperialĭ - - - -	„	9.60	„	9.68
Galbinĭ	„	5.56	„	5.60
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	102.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.59	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	120.—	„	122.—
Discontulŭ - - - -	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 19 Iunie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	101.10
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	95.30
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	143.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	100.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	112.60
Bonurĭ rurale ungare - - - - - -	105.—
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - - -	105.—
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ - - -	105.—
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - - -	105.—
Bonurĭ rurale transilvane - - - - -	105.—
Bonurĭ croato-slavone - - - - - -	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ unguerescŭ - - - - - - - -	99.80
Imprumutulŭ cu premiulŭ unguerescŭ	140.75
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului - -	126.25
Renta de hârtiă austriacă - - - -	43.50
Renta de argintŭ austriacă - - - -	83.75
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	109.10
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	141.—
Acţiunile băncei austro-ungare - -	904.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	312.25
Acţiunile băncei de creditŭ austr. -	303.25
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - - - -	5.65
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - -	9.48
Mărcĭ 100 împ. germane - - - -	58.30
Londra 10 Livressterlinge - - - - -	119.35

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Preţulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
Pe şese lunĭ . . . . 6 fl. —
Pe unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe trei lunĭ . . . . 10 fr.
Pe şese lunĭ . . . . 20 fr.
Pe unŭ anŭ . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ . . . . 2 fl. —
Pe şese lunĭ . . . . 1 fl. —
Pe trei lunĭ . . . . 50 cr.

Pentru România şi străinătate:

Pe anŭ . . . . 8 francĭ.
Pe şese lunĭ . . . . 4 francĭ.
Pe trei lunĭ . . . . 2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate poştale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arăta şi poşta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1889.

Budapesta—Predealŭ

	Tren de persóne	Trenu accelleratu	Trenu omnibus	Trenu mixt
Viena	11.—	8.—		
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze			9.27	2.19
Fugyi-Vásárheli			9.44	2.32
Mezo-Telegd		7.41	10.21	2.55
Rev		8.16	11.38	3.38
Bratca			12.16	4.01
Bucia			12.54	4.23
Ciucia		9.05	1.57	4.49
Huiedin		9.35	3.11	5.31
Stana			3.40	5.40
Aghiriş			4.15	6.12
Ghirbeu			4.36	6.24
Nădĕşel			4.58	6.38
Cluşiu		10.35	5.26	6.56
	11.02			7.15
Apahida	11.23			7.48
Ghiriş	12.44			9.13
Cucerdea	1.27			10.04
Uiora	1.34			10.12
Vinţulŭ de susu	1.42			10.19
Aiud	2.07			10.45
Teiuşu	2.26			11.34
Crăciunelŭ	3.11			12.11
Blaşiu	3.24			12.29
Micăsasa	3.54			1.10
Copşa mică	4.09			1.30
Mediaşu	4.39			2.14
Elisabetopole	5.11			2.54
Sighişóra	5.45			3.35
Haşfaleu	6.12			4.07
Homorodŭ	7.32			5.54
Ágostonfalva	8.17			6.39
Apatia	8.37			7.13
Feldiora	9.06			7.45
Braşovu	9.45			8.32
	1.55	5.32		
Timişŭ	2.53	6.15		
Predealŭ	3.28	6.47		
Bucuresci	9.35	11.50		

Predealŭ—Budapesta

	Tren de persóne	Trenu accelleratu	Trenu mixt	Trenu omnibus
Bucuresci			7.30	*)
Predealŭ		4.40	1.14	5.05
Timişŭ		9.12	1.45	6.22
Braşovu	—.—	9.41	2.32	7.23
	4.54	10.17	7.07	
Feldiora	5.37		7.44	
Apaţa	6.15		8.09	
Agostonfalva	6.43		8.29	
Homorodu	7.31		9.07	
Haşfaleu	9.09		10.34	
Sighişóra	9.33		10.46	
Elisabetopole	10.02		11.09	
Mediaşŭ	11.04		11.35	
Copşa mică	11.24		12.19	
	11.39		11.59	
Micăsasa	11.57		12.15	
Blaşiu	12.30		12.43	
Crăciunelŭ	12.45		12.55	
Teiuşu	1.13		1.07	
Aiudŭ	2.18		2.11	
Vinţulŭ de susŭ	2.48		2.33	
Uiora	2.56		2.40	
Cucerdea	3.14		2.46	
Ghirişu	4.01		3.27	
Apahida	5.28		4.47	
Cluşiu	5.56		5.08	
	6.45	5.32		8.—
Nădăşelŭ	7.06			8.36
Gîhrbău	7.22			9.02
Aghireşŭ	7.37	6.11		9.32
Stana	8.03			10.11
B. Huiedin	8.24	6.43		10.51
Ciucia	9.04	7.12		12.16
Bucia	9.20			12.50
Bratca	9.37			1.19
Rev	9.55	7.51		2.—
Mezo-Telegd	10.20	8.17		3.04
Fugyi-Vásárheli	10.47			3.36
Várad-Velencze	10.57			3.52
Oradea-mare	11.04	8.42		4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	

*) Comunică numai în fiecare Vinerĭ.

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenu omnibus	Trenu de pers.	Trenu de pers.
Viena		11.—	3.40
Budapesta		7.40	9.30
Szolnok		10.42	12.38
Aradu		3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţŭ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Paulişu	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop		6.05	7.46
Berzava		6.23	7.57
Soborşinŭ		7.20	8.42
Zamŭ		7.55	9.11
Gurasad.		8.26	9.39
Ilia		8.47	9.55
Branicica		9.11	10.13
Deva		9.42	10.37
Simeria (Piski)		9.59	10.53
Orăştia		11.—	11.39
Şibotŭ		11.29	12.01
Vinţulŭ de josu		12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuşŭ	9.54	1.06	1.24

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenu mixt	Trenu de pers.	Trenu mixt
Teiuşu	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vinţulŭ de josu	12.30	4.10	
Şibotŭ	1.01	4.43	
Orăştia	1.32	5.13	
Simeria (Piski)	2.03	5.47	
Deva	2.52	6.27	
Branicĭca	3.23	6.54	
Ilia	3.55	7.20	
Gurasada	4.08	7.32	
Zamŭ	4.44	8.03	
Soborşinŭ	5.30	8.38	
Berzava	6.27	9.27	
Conopŭ	6.47	9.46	
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Paulişu	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Aradu	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	
Szolnok	2.22	5.10	
Budapesta	6.—	8.15	
Viena	1.40	6.05	

Simeria (Piski)-Petroşenĭ

Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţegŭ	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşenĭ	12.30	4.25

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţegŭ	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.12	4.12
Aradulŭ nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradulŭ nou	9.11	3.51
Aradŭ	9.27	4.05

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda—Ghirişŭ

Turda	8.29	3.19
Ghirişŭ	8.50	3.40

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	6.05
Odorheiu	9.12

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	6.—
Sighişoră	8.56

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa-mică		2.05	4.35
Şeica mare		2.38	5.05
Lómneşŭ		3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu-Copşa-mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneşŭ		10.05	10.40
Şeica mare		10.40	11.10
Copşa-mică		11.09	11.35

Cucerdea-Oşorheiu-Reghinulŭ săsescŭ

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoşŭ	3.51	11.11	4.15
M.-Bogata	4.06	11.20	4.41
Iernutŭ	4.43	11.57	5.28
Sânpaulŭ	4.58	12.12	5.44
Miraşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	
Reghinul-săs.	7.35	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oşorheiu-Cucerdea

Reghinul-săs.		8.25	8.—
Oşorheiu		10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Miraşteu	7.05	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.28	12.58	11.02
Iernutu	7.50	1.19	11.23
M. Bogata	8.23	1.49	11.53
Ludoşu	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski)-Unied.

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedóra	3.08

Unied.-Simeria (Piski)

Uniedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria	10.15

Murĕşŭ-Ludoşŭ-Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşu	4.30
Ţagu-Budatelecŭ	7.27
Bistriţa	11.—

Bistriţa-Murĕşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	3.—
Ţagŭ-Budatelecu	6.49
Mureşu-Ludoşu	9.35

Notă: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.